

Rotter

Dette faktaarket omtaler Brunrotte – Rattus norvegicus som er et skadedyr og en smittespreder. Den enkelte huseier har selv ansvar for å holde sin eiendom fri for rotter.

Utdrag fra [forskrift om skadedyrbekjempelse](#):

§ 2-1. Plikt til å iverksette forebyggende tiltak

Eier eller bruker av bygning, innretning mv., jf. § 1-2, skal sørge for at det settes i verk nødvendige tiltak for å forebygge og eventuelt oppdage forekomst av skadedyr.

§ 2-2. Plikt til å iverksette utrydding

Eier eller bruker av bygning, innretning mv., jf. § 1-2, skal sørge for at det settes i verk nødvendige tiltak for å utrydde skadedyr når forekomst av skadedyr tilsier dette.

Rotters biologi og forekomst

Rotter har 18-25 cm lang kropp og 15-21 cm lang hale. Vekta er 200-500 gram. De har kraftige tenner som kan gnage gjennom bl.a. tre, ledninger, vannrør, murstein, jord, zink, aluminium og bly. Halen som er lys på undersiden og mørk på oversiden er hårløs, og skjellbelagt. Ørene er små og behåret helt ut til spissen. Pelsfargen kan variere fra grå til brun og svart

Rotter finnes overalt, men mest i byer og tettsteder (gjerne i kloakken og på søppelfyllinger).

Dyrene svømmer, dykker og klatrer godt. For eksempel går det greit for rotter å komme seg inn i hus via klosettets vannlås. Ellers er føle- og luktesans svært godt utviklet. Av karaktertrekk kan videre nevnes skyhet, mistenksomhet og utpreget nattaktiv livsstil.

Rotter er altetere og spiser både mat fra dyre- og planteriket. De blir kjønnsmodne 2-3 måneder gamle.

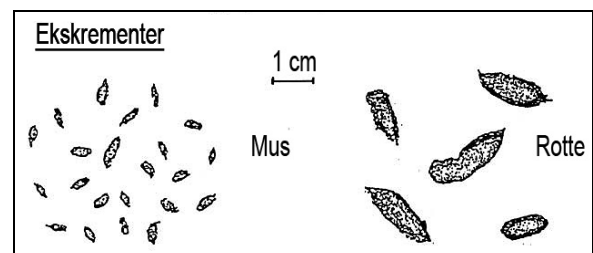

Rotter får gjerne 8-12 unger pr kull, og oftest i sommerhalvåret. Levetiden er sjelden lenger enn 1,5 år. Hunnen kan i denne tiden få 5-6 kull unger.

Rotter danner kolonier og kan spre smittestoff som parasitter, bakterier og virus. De forårsaker også store skader på bl.a. hus, biler, forråd og avlinger.

Identifisering

Oftest kan ikke rottene ses, men de kan lett artsbestemmes ut ifra sportegn. Oftest er det funn av ekskrementer som avslører dyrene, men det kan også være fotspor eller vond lukt. Gjennom inspeksjon kan man beregne antallet, finne inngangsteder, hvor dyra beveger seg og finner mat, vann og reirplasser.

Tegning: Skadedyrlaboratoriet.

Slik forebygger du rotteplager:

En grundig opprydding fjerner næringsgrunnlaget og øker sannsynligheten for at dyrene vil ta utlagt åte.

Alle steder hvor dyrene kan komme inn i bygninger må tettes med materialer som dyrene ikke kan gnage seg gjennom. Mus kan komme seg inn i sprekker på 6 mm, mens rotter kommer inn i sprekker som er 12 mm eller større.

- Ikke la mat og matavfall være tilgjengelig for skadedyr.
- Ikke sett ut matavfall i sekker og poser på bakken.
- Bruk avfallsbeholder som er stor nok, slik at lokket kan lukkes helt igjen.
- Ikke gi fugler mat på marken eller på fuglebrett. Rotter er flinke til å klatre og vil komme seg opp på fuglebrettet.

- Nedfallsfrukt må fjernes.
- Unngå lavtkrypende busker/hekker. Disse gir skjul for rotter.
- Kaninhold kan trekke til seg rotter pga. matrester og at kaniner ikke fordøyer maten skikkelig.
- Kompost skal være lukket.

- Vedstabler o.l. må plasseres ut fra vegg og opp fra marken slik at en unngår mørke steder.
- Steingjerder er et ypperlig gjemmested.
- Lekeplasser kan være et problem hvis barna etterlater seg matrester.
- Ikke gi katter og hunder mat ute.
- Hold det ryddig rundt hus og i garasje for da finner ikke rottene tilholdssteder.
- Kontroller at det er musebånd mellom kledning og grunnmur. Rottene trenger ikke mer enn 1,25 cm² for å komme inn!
- Ha metallrister i veggventiler.
- Rotter bruker klatreplanter langs veggen til å komme seg opp på taket. De kommer seg inn i huset ved å gnage seg inn under taksteinene.
- Toaletter som brukes sjelden bør ha lokket nede.
- Unngå tørre vannlåser/sluker. Ha metallrist over slukene i kjelleren.

Viktig: Unngå å skylle ned matrester, fett og olje i vask, avløp eller i toalettet. Dette fører til at rottene får god mattilgang, slik at bestanden holdes oppe. I tillegg tettes rørene av fettstoffer i matrestene.

Kommunen oppfordrer folk til å helle slike matrester i en tom melkekartong og kaste denne i restavfallet. Kommunen oppfordrer folk til å helle slike matrester i en tom melkekartong og kaste denne i restavfallet.

Feller eller forgiftet åte

Bekjempelsen foregår ved bruk av feller eller forgiftet åte. Kontaktpulver bør ikke brukes. Spesielt rotter er skeptiske til nye lukter og gjenstander. Derfor må dyrene tilvennes feller og åtestasjoner i lang tid før bekjempelsen blir effektiv. Dyrene kan være ekstremt spesialiserte på enkelte typer mat. Ved bruk av feller bør man derfor teste ut mange åtetyper, og velge den typen som dyrene foretrekker.

Når brukes feller?

- Ved risiko for forgiftning av mennesker, dyr eller fugler.
- Der stank og rester fra likene av forgiftede rotter vil skape problemer.
- Der det er så rikelig med annen føde, at rottene ikke tiltrekkes av utlagt gift.
- Der enkelte dyr etter en bekjempelse er blitt sky overfor de brukte rottebekjempelsesmidler.

Plassering av feller

Feller bør settes opp inne ved vegger og på gesimser hvor rotter ferdes. De kan gjerne settes ut uten å spennes ei tid først. Dette gjør at dyrene får tid til å venne seg til dem og å finne mat der.

Bruk av gift

Ifølge [forskrift om skadedyrbekjempelse](#) er forebygging ved bruk av kjemikalier ikke tillatt. Gift skal derfor bare brukes i områder hvor det er kronisk aktivitet av gnagere. Overvåking av aktivitet kan utføres med klappfeller eller giftfri åte, eller ved å strø ut mel/talkum for å kunne oppdage fotspor.

Ved all bruk av gift må det brukes låsbare solide åtestasjoner i hardplast eller metall festet i bakken. Åten skal være festet inne i åtestasjonen. Alle åtestasjoner må merkes med dato for siste kontroll, firmanavn, hva slags gift og hvor mye gift den inneholder, og hvilken motgift som er effektiv i tilfelle forgiftning. Det er også ønskelig at åtestasjonene er merket med telefonnummeret til [Giftinformasjonen](#), (tlf.: 22 59 13 00).

De giftene som brukes i dag er såkalte første- og andregenerasjons antikoagulanter. Spesielt de sistnevnte er sterke gifter som utgjør en risiko for forgiftninger både av fugler, pattedyr og mennesker. Dersom naboer eller andre kan bli berørt i forbindelse med bekjempelsen, skal det gis nabovarsel.

Skadedyrfirma i Trondheim

Anticimex, telefon: 815 48 250
 Rentokil, telefon: 815 56 426
 Pelias, telefon: 72 50 50 70
 Boss, telefon: 73 82 38 00

Mer informasjon

- [Rotter i avløpsrør, Trondheim kommune](#)
- [Fett og olje tetter rørene våre, Trondheim kommune](#)
- [Brunrotte, Folkehelseinstituttet](#)